

MESTRE PAU VILA — QUATRE IMPRESSIONS

Reial Col·legi Terrassenc on Pau Vila començà el Batxillerat (dibuix de 1849)

Any 1945 - Tinc vint anys; el que més m'agrada és la història, la geografia i els treballs monogràfics. Em començo a interessar pels llibres; trobo en un llibreter de vell un llibre que m'entusiasma: "La Cerdanya", editat per l'Editorial Barcino dins la col·lecció Enciclopèdia Catalana, l'any 1926. L'autor no el conec; es diu Pau Vila. Em sorprèn la forma amb què és enfocat i busco altres obres del mateix autor; de moment no en trobo -els temps no eren propicis-, però al cap de poc puc adquirir els nou volumets de la Col·lecció Popular Barcino "Resum de Geografia de Catalunya", i el volum de la Casa del Vallès on hi ha el seu treball "El Vallès". Això fou per a mi una doble fita: Una el procurar d'adquirir tota l'obra editada de Pau Vila, vista la seva exemplaritat i el seu mestratge; l'altra, la consagració de la meva afició a la història i la geografia.

Any 1970 - Ha passat molt de temps; el nom de Pau Vila m'ha resultat molt familiar, però no conec personalment el mestre. Estem organitzant a Terrassa la XV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos, i creiem que una de les ponències la hi hem d'encarregar; però dubtem, ja que el mestre té quasi els noranta anys. A la fi ens decidim a demanar-li-ho i, amb l'amic Pere Romeu, un dissabte a la tarda del mes de desembre ens personem en un àtic de la Diagonal barcelonina a demanar-li la seva aportació. Ens rep amb gran joia i ens parla,

amb molt d'entusiasme, dels seus anys passats a Terrassa. Diu que foren els més feliços de la seva vida, i ens n'explica moltes coses; que vivia al carrer de la Creu Gran, que per ajudar els pares anava a repartir per les cases la llet d'una lleteria veïna del carrer de Sant Antoni; parla de les pedrades que organitzaven contra els nois de Sabadell a la Riera de les Arenes i de les quals més d'una vegada n'havia sortit ferit; de com el seu pare va quedar sense feina i per això hagué de marxar de Terrassa; del contrari potser encara hi viuria. En fi, un munt de records que semblava impossible que poguessin ésser tan vius en un nonagenari. D'aquesta visita, en la qual acceptà entusiàsticament de fer la seva ponència, n'hem parlat moltes vegades amb l'amic Romeu, i ens fem creus de com una persona a la seva edat pogués tenir tanta vitalitat i ganes de treballar.

Any 1979 - Berga. Una altra Assemblea d'Estudiosos que es celebrà allí el mes de juny i que presidí Pau Vila. En el pati de butaques on tindrà lloc moments més tard l'acte acadèmic hi ha Pau Vila amb un estol dels seus admiradors. Parla de la seva naixença a Sabadell i de la seva infantesa a Terrassa; jo que m'hi dirigeixo i li dic que els terrassencs ens podem sentir molt satisfets que ell recordi tant la ciutat on va passar els anys d'infantesa, a la qual cosa em respongué que era ell qui havia d'estar agraït a Terrassa i que

no podria oblidar-la mai en tota la vida; que sempre que parlava de Sabadell i de Terrassa, ho feia amb la mateixa estima. Recordeu-vos, em digué, que en un dels meus llibres tinc un treball que titulo: "Terrassa i Sabadell, germanes". I afegi: A més a més, jo ho haig de dir així, ja que si bé el meu naixement físic fou a Sabadell, el meu naixement intel·lectual fou a Terrassa; si sé de llegir n'haig de donar les gràcies als mestres terrassencs, i ho tinc en molt honor.

Any 1980. Divendres 15 d'agost. Acaba de morir Pau Vila, quasi centenari. Els diaris de l'endemà porten tots la notícia a la primera pàgina. Amb la seva senzillesa havia conquerit altes distincions. Les columnes informatives parlen de la seva obra, però entre les diverses informacions n'hi ha una que em colpeix profundament: En els últims temps no volia dormir per tal de poder acabar les tasques que tenia entre mans, ja que deia que si s'adormia es moriria. Impressió que demostra la gran voluntat i lliurament d'un home que ha estat treballant sempre, al peu del canó, fins que la mort el va a cercar, i encara s'hi resisteix per poder-nos deixar més coses. Quin exemple!

Josep M^a. Domènech
Membre corresponent
de la Fundació Bosch i
Cardellach a Terrassa